

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrletno 1 gl. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrletno 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 20. listopada 1874.

List 47.

Koledar za naslednji teden.

Listopad. — November.

22. Nedelja XXVI. in poslednja po bink. Evangelij: „Gnjusoba razdjanja“. (Mat. 24.) — Sv. Cecilija, dev. in sprič., Rimljanica, je bila v začetku 3. stoletja hči plemenitih, bogatih ajdovskih staršev. Cecilija je bila že v svoji prvi mladosti v keršanski veri podučevana; kdo jo je podučeval, tega nam zgodovina ne poroča, ker so nje starši malikovavci ostali, vendar pa niso bili sovražni nasprotniki keršanske vere, ker so še celo svoji ljubljeni hčeri dovolili, da se je keršanske službe Božje vdeleževala. Cecilija je Bogu bila vedno devištvo obljubila; starši pa so jo zoper njeno voljo z bogatim in plemenitim Rimljanom Valerijanom zaročili in po ajdovski šegi poročili. Cecilija pa je svojemu ženinu Valerijanu povedala, da ima angelja varha, kateri njeno čistost varuje; zatoraj naj se varuje, da ne bo razdražil jeze Božje zoper sebe. Po teh besedah ima Valerijan sveto spoštovanje do njenega devištva in reče, da bi tudi on veroval v Kristusa, če bi vidil tega angelja. Cecilija mu odgovori, da ga brez svetega kersta ne more viditi. Valerijan, od milosti Božje že ginjen, brepeni po kerstu. Cecilija mu pové, kje papež Urban zavoljo preganjanja skrit prebiva, in ga k njemu pošlje. Urban podučuje Valerijana, in ga kersti. Valerijan se verne, najde Cecilijo pri molitvi in ostermi, ker vidi angelja pri nji v nebeški svitlobi. To čudo pové Valerijan svojemu bratu Tiburciju; tudi ta želi viditi angelja, Cecilija ga v keršanski veri podučuje, sveti Urban ga kersti, potem tudi on vidi angelja.

Mestni oblastnik zvé, da sta plemenita mladenca Valerijan in Tiburcij goreča kristjana, ter svoje obilno premoženje ubogim delita, in ju ukaže vjeti in k sebi pripeljati. Po daljšem zagovarjanji keršanske vere sta bila oba Kristusova vojšaka k smerti obsojena in ob glavo djana. Na potu gredé na morišče sta spreobrnila pisarja Maksima, ki ga je Almakij ukazal grozovito mučiti in umoriti. Cecilija je vse tri pokopala. Kmalu po tem pošlje Almakij svoje služebnike k Ceciliji s poveljem, da naj vpričo njih bogovom daruje; Cecilija pa jih s svojo angeljsko govornostjo spreobrne, in jih pošlje k Almakiju s prošnjo, naj ji dovoli nekoliko odloga. Almakij ga ji dovoli. Ta čas pa Cecilija zbere v svoji palači vse, kateri v Kristusa verujejo. Papež Urban jih kersti. Bilo jih je 400. Med njimi je bil Gordijan, kteremu je svojo hišo zročila. — Cecilija pred sodbo. Almakij jo vpraša po Valerijanovem in Tiburcijevem premoženji. Sveta devica mu odgovori, da je že vse razdeljeno med uboge. Po daljšem razgovorjanji mu sveta

Cecilija z nebeško modrostjo vsako preseka in ga osramoti. Almakij jo k smerti obsodi, ker si pa ne upa očitno pred ljudstvom je umoriti, zapové rabeljnom, naj jo v njeni hiši v kopelni sobi s soparico zaduše. Rabeljni noč in dan kurijo, sveta devica pa v strahoviti soparici moli in Bogu hvalo poje. Ko Almakij zvé, da ji soparica nič ne škodva, pošlje rabeljna, naj ji glavo odseka. Rabelj jo trikrat z mečem za vrat vseka, glave pa vendar le ne odseka. Več kot trikrat jo z mečem mahiti mu je pa postava prepovedovala. Tri dni je še živela, in po tem je 22. listopada pod cesarjem Aleksandrom Severom dosegla dvojno — deviško in mučeniško krono.

Vodilo. „K terdi vojski s svojimi sovražniki se mora človek z molitvijo pripravljati, in Boga pomoči prositi.“ — „Vse zamorem v njem, kateri me močnega dela.“ (Filip. 4, 13.) —

Ss. Filemon in Apfija sprič., učenca sv. Pavla; ss. Marka in Štefan sprič.; sv. Pragmacij škof spoz.

23. Ponedeljek. Sv. Klemen papež in sprič., Rimljan, sin Favstinov, učenec sv. Petra, in tretji njegov naslednik, tedaj četrti papež. Njega se spominja sv. apostelj Pavel v svojem listu do Filipljanov (Filip. 4, 3.) Ta papež je rimeko mesto v 7 delov razdelil, in ga izročil sedmerim zapisovavcem, vsakemu enega, da so terpljenje svetih spričevavcev, marternikov, in druge imenitne reči popisovali; tudi sam je veliko koristnega pisal, s čemur je razlagal keršansko vero. Cesar Trajan ga je pregnal čez morje v samotni kraj pri mestu „Kersonu“, kjer je našel 2 tisuč pregananih kristjanov, ki so marmor lomili in ga obdelovali. Ko so zavoljo pomanjkanja vode hudo žejo terpeli, priteče na njegovo molitev izpod desne noge stoječega jagnjeta sladka voda, s katero so si žejo ogasili. Po tem čudežu je veliko malikovavcev keršansko vero sprejelo, in jeli so Klemena spoštovati. Trajan je to zvedil, je ukazal Klemenu železnega mačka (sidro) na vrat navezati, in ga v morje potopiti. Ko se je bilo to zgodilo (23. listop. leta 100), je morje 3 milje odstopilo, in kristjani so našli zraven železnega mačka iz marmorja narejeno hišico, enako cerkvi, v nji pa kamnitno rako, trugo, v kateri je bilo položeno truplo sv. Klemena. Po tem čudežu so malikovavci tistega kraja sprejeli keršansko vero. Pod papežem Nikolajem I sta ss. Ciril in Metod njegovo truplo v Rim prenesla, in bilo je v cerkev njegovega imena (svetega Klemena) položeno. Tudi na otoku, kjer je bila po čudežu studenčnica pritekla, so svetemu Klemenu na čast cerkev zidali.

Vodilo. „Molitev ponižnega človeka oblake predere; in se ne utolaži, dokler se tje ne približa, in ne odstopi, dokler ga Najvišji ne pogleda.“ (Sir. 35, 21.) —

Sv. Felicita, mati 7 sinov sprič.; sv. Lukrecija dev. spr.; sv. Sisinijs spr.; sv. Trudon mašnik spoz.; blaženi Janez Bona.

24. Torek. Sv. Janez s Križa, spoz., prvi izmed bosih karmelitov, rojen l. 1542 v mesticu Fontiberu na Španjskem, sin ubožnih pa pobožnih staršev. Bogaboječa mati Katarina, vdova, je vse svoje otroke v strahu Božjem redila, in vdihovala jim je serčno čiščenje do Marije Device. Janez, nje naj mlajši sin, je že v prvih letih svoje mladosti razodeval veliko čiščenje do Marije Device, in bil je v posebnem njenem varstvu. Petletni Janezek je bil padel v vodnjak, Marija pa ga je obvarovala, da ni utonil. Nek plemenitaš, ki je iz keršanske ljubezni bolnišnico oskerboval, je pobožnega mladenca vzel v službo, da je pomagal bolnikom streči, memo tega pa se je tudi pri jezuitih uril v mnogih vednostih. V svojem 21. letu je Janez stopil v karmelitovski samostan, kjer je bil v novinstvu naj lepši zgled vseh čednost. Po dokončanem novinstvu so ga viši poslali v Salamanko študirat bogoslovne šole. Po preteklih treh letih se je dal le iz pokoršine na povelje svojega provincijala v mašnika posvetiti. V Medeni je imel novo mašo, s kerstno nedolžnostjo je bil stopil pred Gospodov altar, kjer je Boga goreče prosil, da bi jo z njegovo pomočjo ohranil do smertne ure.

Da bi v čednostih čedalje bolj napredoval, si je zapisal naslednje besede: „Če hočeš v duhovnem življenju rasti, glej v vseh rečeh na Kristusa, in prizadevaj si svoje življenje njegovemu življenju enako vravnati“. Janez je živel v karmelitovskem samostanu, kjer so bratje po manj ostrih od papeža Evgenija IV poterjenih vodilih živeli; on pa je želel po prvih, od papeža Inocencija IV poterjenih, ostrejših pravilih (regelcah) živeti. K temu ga je vnmala sv. Terezija, ktera je bila v karmelitovskih ženskih samostanih ustanovila prvotne ostrejše pravila. V majhen samostanček se je Janez bos preselil s tovaršema, ki sta bila z njim vred enacega spokornega duha. Vsi trije so storili obljubo, po prvih, ostrejših pravilih tega reda živeti. O tej priliki si je Janez izvolil priimek „Janez s Križa“ v vedni spominj, da hoče iz ljubezni do križanega Jezusa terpeti in samega sebe mertviti. Kmalo pa so se jeli bratje tega ostrejšega reda obilniše zbirati in so veči samostane zidali. Janez je bil nekaj časa učenik novincev v Manrezi, eno leto vodnik študentov v Alkali, po tem nunski spovednik v Avili. Sovražniki tega ostrejšega reda so jeli Janeza preganjati, zaperli so ga v temno ječo, kjer so ga 9 mesecev terdo ječili.

Papež Gregorij XIII pa red bosih karmelitov potrdijo, in Janez je imel mir. Bratje mu nakladajo imenitne samostanske službe, Janez jih le iz pokoršine prevzame. Bog mu je bil podelil posebne darove: bil je večkrat v duhu zamaknjen, je vidil prihodnje reči, hudobne duhove je iz obsedenih izganjal in druge čudeže delal. Prosil je Boga, naj ne dovoli, da bi kot samostanski prednik umrl; in bil je uslišan. Podal se je v samotni samostanček v hribe, kjer je več bukev z nebeško modrostjo spisal. Ko je pod sv. križem molil, je trikrat slišal glas: „Janez! kakošno plačilo želiš od mene za vse svoje dela?“ Odgovoril je: „O Gospod! terpeti in zaničevan biti“. Janez je bil zaničevan in obrekovan, in štiri mesece je za oteklo in ranjeno nogo v postelji ležal, in neznanske bolečine terpel. Ugasnil je s križem v roci z besedami: „v tvoje roke zročim svojo dušo“. 14. grndna 1591 v 49. l. svoje starosti. Mnogi čudeži so ga povelicevali.

Vodilo. „Glej v vseh rečeh na Kristusa — svojo predpodobo!“ — „Zgled sem vam dal, da ravno takó, kakor sem jaz vam storil, tudi vi storite.“ (Jan. 13, 15.)

Sv. Krizogon spr., v Ogleju ob glavo djan; sv. Firmija dev. spr.; ss. Flora in Marija spr. dev.; sv. Roman maš. spoz.

25. Sreda. Sv. Katarina, devica sprič., je bila v Aleksandriji na Egiptovskem v 3. stoletju hči plemenitih ajdovskih staršev. Bila je silno čedne postave in v vsih posvetnih vednostih najdena devica, pa ene vednosti — keršanstva — ji je manjkalo; malike je molila. Po Božji milosti se ji Marija z božjim Detetom na rokah v spanji prikaže, pa Dete se od nje oberne, rekoč: „Ta devica ni lepa, ker ni še keršana“. Ta prikazen Katarino takó pretrese, da se dá v keršanstvu podučevati in kerstiti. Po sv. kerstu se ji nebeška Kraljica s svojim Detetom zopet v spanji prikaže, in božje Dete se k nji nagne, in ji drag perstan na perst natakne v znamenje, da si jo zvoli nevesto. Ko se Katarina zbudi, najde perstan na svojem perstu. Katarina obljubi svojemu nebeškemu Ženinu vedno devištvo. Tisti čas se je cesar Maksimin v Aleksandriji mudil, in je vsim zapovedal darovati bogovom v zahvalo za dobljeno zmago; kristjane pa, kateri niso bili njegovemu povelju pokorni, je ukazal terpinčiti in moriti. Sv. Katarina, z božjim Duhom navdana, serčno stopi pred cesarja, ter mu očita njegovo grozovitost do kristjanov, mu z angeljsko modrostjo in govornostjo dokazuje nespamet malikovavstva, pa lepoto keršanstva. Cesar, od njene telesne lepote, govornosti in modrosti ves osupnjen, jo posluša, pa se nezmožnega čuti ji odgovarjati; toraj jo ukaže v sobo peljati, in tam obderžati, dokler je zopet ne pokliče. Med tem pokliče k sebi vse sloveče modrijane, njih 50, ter jim zapové, naj to devico s svojo učenostjo preverijo, in obljubi veliko plačilo njemu, kdor jo bo z učenostjo ugnal. Modrijanom se za malo zdi, da jih cesar toliko pokliče, češ, sej bi bil eden dovolj, da ženske čenčarije spodbije. Katarina, v veliko dvorano poklicana, se vpricho cesarja in zbranega ljudstva z učenimi modrijani zastran vere prepira, pa s svojo nebeško modrostjo in govornostjo vse užene, in še celo spreoberne, da v Kristusa verujejo. Cesar raztogoten jih k smerti na germadi obsodi. Sloveči modrijani — zdaj Kristusovi junaki — padejo pred Katarino, in jo zdihovaje prosijo, naj jim ona odpušenje grehov sprosi. Katarina pa jih oserčuje in jim daje upanje, da jih bo kerst s plamenom na germadi očistil vseh grehov. Njih duše so se iz planena vzdignile v nebesa, njih trupla pa niso zgorele.

Cesar skuša Katarino s prilizovanjem in obljubami pridobiti, ter z njo cesarstvo deliti. Sv. devica pa mu odgovori, da svoje devištvo više ceni, kakor cesarsko čast. Cesar se razserdi, in jo ukaže strašno tepsti. Katarina vsa v kervi moli: „Jaz sem nevesta Kristusova, on je moja slava in ljubezen“. Cesar jo ukaže v ječo zapreti. Cesarica Serena obišče Katarino v ječi s poveljnikom Porfirijem in 200 vojaki. Katarina vse spreoberne. Angelj ji ozdravi vse rane. Enajst dni je bila v ječi zaperta; po tem jo cesar zopet pred-se pokliče, sterfí nad njeno lepoto, rad bi jo ohranil, ko bi hotla malikom darovati. Devica ostane stanovitna. Zdaj naredijo veliko koló z nožmi natakunjeno; ko pa rabeljni devico primejo, da bi jo v koló zapletli, se koló na drobne kosce zdrobí. Cesarica Serena prosi cesarja, naj se ne vojskuje zoper živega Boga, v kterega tudi ona veruje. Serditi cesar jo ukaže ob glavo djati. To viditi, se Porfirij s svojimi vojaki oserči, pred cesarja stopi, rekoč: „Mi vsi smo kristjani“. Cesarja serce zaopli, toliko trumo vojakov pokončati; jeza pa ga premaga, in ukaže vsim glave posekati. Poslednjič ukaže tudi Katarino ob glavo djati. Namesto kervi je mleko iz njenega vratú teklo. Da bi se ne bile kake nečiste roke njenega čistega trupla dotaknile, so ga angelji pokopali na sinajski gori. Sv.

Katarina je prejela dvojno — deviško in mučeniško — krono 25. listop. 307. l.

Vodilo. „Svojo deviško in mučeniško krono višje cenim, kakor obetano cesarsko krono.“ — O da bi vse device sv. Katarino pred očmi imele, ko se jim nečimerne stvari obetajo!! —

Sv. Mojzes maš. sprič.; sv. Erazem sprič.; sv. Jukunda dev.

26. Četertek. Sv. Peter, sprič., škof v Aleksandriji na Egiptovskem, ni le samo po Egiptu svetil z lučjo svoje svetosti in svojega uka, ampak tudi po vsi cerkvi Božji. Ko sta cesarja Maksimijan in Galerij kristjane preganjati in moriti ukazala, je sv. Peter vse nadloge in stiske tistih časov s čudovito potrpeljivostjo prenašal, in jih je veliko s tem svojim zgledom v kersanski veri in čednosti poterdil. Sv. Peter je bil prvi, ki je bil izobčil Arija, aleksandrijskega dijakona, ker se je bil Melecijevega razpora zoper sveto cerkev poprijel. Maksimijan je bil svetega škofa k smerti obsodil, in ukazal ga v ječo vreči, mašnika Aleksander in Ahila ga v ječi obišeta, ter ga prosita, naj bi izobčenega Arija zopet sprejel v cerkev Božjo; on pa je njima odgovoril, da se mu je po noči Kristus prikazal s sterganim oblačilom, rekoč: „Arij mi je oblačilo moje, ki je cerkev, raztergal“. Tudi je njima naročil prepoved, da naj nobeden njegovih naslednikov ne sprejme Arija v običino, ker je merv pred Bogom. Kar je sv. Peter previdil, to se je zgodilo; Arij je ostal terdovraten krivoverec, ki je tergal edinost v katoliški cerkvi. Sveti Peter je bil 26. listopada ob glavo djan in je prejel mučeniško krono.

Vodilo. „Potrpeljivost namreč vam je potrebna, da Božjo voljo storite, in dosežete obljubo“. (Hebr. 10, 36.) „V svoji potrpeljivosti bote ohranili svoje duše“. (Luk. 21, 19.) —

Sv. Marcel maš. spr.; sv. Belin šk. spr.; sv. Sericij pap. spoz.; sv. Konrad šk. spoz.

27. Petek. Sv. Valerijan, škof oglejski pri Gorici, spoz., je svojo škofijo, z velikim trudom označuje sveto katoliško vero, očistil arijanske krive vere. Bival je v cerkvenem zboru, ki ga je bil sv. Damas papež v Rimu sklical. V tem zboru so zbrani očetje obsodili Avksencija, milanskega škofa, ter so njegov arijanski krivi nauk zaverгли. Sv. Damas in z njim združeni Valerijan, in vsi očetje v tem zboru, so poslali list do ilirskih in jutrovske škofov, v katerem so določila nicejskega vesoljnega cerkvenega zbora poterdili. Sv. Valerijan pa je posebej pisal svetemu Baziliju Velikemu, in ta sveti škof mu je odpisal, da ga močno veseli, ker škofje zahodnje cerkve enoglasno katoliško vero terdijo in se zanjo poganjajo. Po Avksencijevi smrti je bil sveti Ambrož milanski škof, z njim vred je sveti Valerijan v oglejskem cerkvenem zboru predsedoval, kjer so zbrani očetje strup Arijeve krive vere zaterli in izobčili dva škofa, Paladija in Secundijana, ker sta se Arijeve stranke terdó držala. Sv. Valerijan je oglejsko cerkev in nje duhovščino s toliko skerbjo in modrostjo vladal, da jo je sveti Hieronim kor svetnikov imenoval. Ta sveti učenik je bil, iz Francoskega se vernivši, v Oglej prišel. Sv. Valerijan je poln zaslužnja za oglejsko cerkev v svoji sivi starosti v Gospodu zaspal 27. listopada l. 389.

Vodilo. „Varujte se lažnjivih prerokov (krivih učnikov), ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi“. (Mat. 7, 15.) — Tak volk je bil Arij, in za njim vsi krivoverci. Tacih volkov se tudi pri nas ne manjka, ki s svojo besedo in s svojimi, od satana navdihnutimi spisi sveto katoliško cerkev z blatom naj geršega obrekovanja ometavajo in črnijo. —

Sv. Bazilej šk. sprič.; sv. Jakop, s priimkom razsekani spr.; sv. Virgilij spoz., apostelj Korošcev; sv. Severin, mnih in samotnik.

28. Sabota. Sv. Štefan Mlajši, sprič., je bil sin bogatih pa prav bogaboječih staršev v Carigradu, ki so ga bili po gorečih molitvah in po priprošnji Matere Božje od Boga sprosil in so ga v strahu Božjem izrejevali. Štefana 15letnega so starši Bogu darovali, ter so ga v samostan svetega Avksencija peljali in ga opatu izročili. Opat mu je dal redovno obleko. Mladeneč je bil zgled vseh čednost, zlasti pa je bil goreč častivec Matere Božje. Po opatovi smrti so si mnih Štefana zavoljo njegove svetosti in serčnosti opata izvolili. Pred cerkvijo je stal lep steber s podobo Marije Device, pred katerim je vedno lučica gorela. Bolniki so k samostanu prihajali in opata Štefana zdravlja prosili, on pa jih je z oljem te svetilnice mazilil, in kmalo so dosegli ljubo zdravlje. Tisti čas je v Carigradu vladal hudobni cesar Konstantin Kopronim, ki je po vsem svojem cesarstvu prepovedal podobe Božje in družih svetnikov častiti, ter je zapovedal vse podobe pokončati, tudi steber s podobo Matere Božje je ukazal podreti. Vse, kateri so se temu povelju ustavljali, je zapovedal zapirati, mučiti in moriti. Po mnogem preganjanju je bil Štefan vlečen pred cesarja in njegovo sodnijo, kjer je z vso serčnostjo čišenje podob svetnikov zagovarjal in to čišenje iz sv. pisma, iz bukev svetih očetov in cerkvenih zborov dokazoval. Poslednjič je vzel iz svojega plajša denar s cesarjevo podobo ter je vprašal: „Ali bi bilo prav, ko bi kdo to-le cesarjevo podobo potaptal?“ Vsi so zavpili: „To bi ne bilo prav, to bi bila pregreha zoper čast in poštenje, ki smo ga dolžni cesarju“. Na to reče Štefan: „No! no! če je pregreha podoba umerljivega cesarja onečastiti, koliko večji pregreha je podoba nebeškega Kralja, njegove presvete Matere in družih svetnikov v ogenj metati“. Cesar se razjezi, in ukaže Štefana zapreti v ječo, v kateri je bilo že 342 mnih zavoljo čišenja podob svetnikov zaprtih, na životu pokvečenih; nekteri so bili brez ušes, drugi brez nosa, ali pa brez rok, nekterim so bile oči iztaknjene. Ječa se je bila spremenila v samostan, kjer so mnih molili in Bogu hvala peli. Poslednjič neusmiljeni cesar ukaže Štefana tako dolgo tepsti, da svojo blago dušo izdihne 28. listopada l. 764.

Vodilo. „Lepe podobe Božje in svetnikov niso le samo kinč ali lepota v slednji cerkvi in hiši, ampak so tudi nam koristne, ker nas spominjajo Boga in življenja njegovih svetnikov, zbujajo v nas (če jih premišljaje gledamo, n. pr. podobe svetega križvega pota) dobre misli, pobožne občutljive in svete sklepe; in čast, ki jo svetim podobam skazujemo, se vselej na Boga vrača. —

Ss. Bazilij, Peter in 339teri mnih, ki jih je cesar Konstantin Kopronim zavoljo čišenja svetih podob ukazal umoriti; sv. Gregor III pap. spoz.

Komu v roke delajo liberalni rogarileži zoper katoliško Cerkev?

Rusi se imenujejo po svojem odpadu od prave Cerkve „staroverci“, novi odpadniki pa se zovejo „starkatoličani“; toda le-ti so tako malo starkatoličani, kakor malo so uni staroverci, oboji pa so odpadniki od katoliške Cerkve, zato njeni nasprotniki in ni čudo, da si tudi med seboj mežurkajo. Toda oboji so s svojim odpadom ob enem napravili svojo svobodo in postali so sužnji vsek svoje vseмогоčnjarske države, zato tudi

njih sočutje med seboj ima političko podlago in zalogo, ter kratko in malo ni bistrega in blagega izvira. Razni listi, zlasti „Histor. polit. Bl.“, vse to počenjanje pojasnujejo in za Avstrijance ter posebej za nas Slovence je vredno in v enem oziru potrebno, da pogledamo pod zagrinjalo te odpadne in Kristusovi Cerkvi sovražne politike.

Na starokatoliškem shodu v Bonu so bili tudi ruski gosti, duhovniki in svetnjaki, in terdi se, da „veliki knjaz Konstantin“, carjev brat, hoče biti njih varh, „protektor“. Kaj prav za prav imajo Rusi v Bonu opraviti? Izpeljuje se tako-le. Rusija se je že davno pred Nemčijo borila z vso razkolniško jezo zoper rimsko-katoliško Cerkev. Ruska politika se ne boji protestantizma, ki ima očitne kali razpada sam v sebi, boji se pa večerne ali rimske Cerkve; za Rusijo so Latinci in Poljci eno isto, in čudo bi bilo, ako bi liberalno-katoliško razkolništvo (starokatoličani) ne bilo našlo gorkega serca pri „gerško-pravoslavnem“ razkolništvu. Bizmark, kakor pripoveduje „Kölnerica“, lisičeje gleda na te ruske poskušnje. Ta list pravi, da Rusija po starokatoliškem rogoviljenji želi katoličane ločiti od Rima in jih zagnati v greško cerkev. Ni dvoma, da s tim bi Rus za svojo politiko dosegel kaj zares silo izdatnega. Tako bi ne le samo kljubivi Poljci, ampak vse druge stebila bile prisiljene k prav tesni duhovni zvezi z Rusijo...

Tudi Prusija, kakor Rusija za svojo stran, vidi v starokatoliškem gibanju pomoček: nemške katoličane odtergati od Rima; v tem je pruska politika čisto edinih misel z rusko. Bil bi pa za Prusijo meršav dobiček, še celo huji nevarnost bi se razodela, ako bi ločenje Nemcev od Rima imelo za nasledek zedinjenje s Petrogradom. Misli si Prus: naj le jenja zveza z Rimom, pa ne popolnoma in takó, da bi se potlej napravila še nevarniša druga zveza. Pruska vlada méri le na to, da naj se nemški katoličani njeni oblasti čisto pod noge dajo. Torej v oziru na Rusijo pruska vlada nima zanimivosti za dogmatičke (verske) obravnave starokatoličanov; ona hlepi le na to, da tako imenovana „starokatoliška“ cerkev, ki jo hočejo skovati, bodi državina naprava ter naj se postavi pod naj više državino nadzorstvo in gospostvo. Tako bi imela država zmiraj zmožnost zatreti tiste verske resnice (dogme), ktere bi kako prišle naskriž z državino koristjo.

Enacih misel so nekteri pruski časniki in eden Döllingerju srečo voši, da naj le skuje „nemško cerkev“; pravi pa, da vstrojanje nove cerkve na podlagi spoznavanj naj starši vere na taki način, da se natakne na orientalske formule, je jalova poskušnja. — Vidi se, kakošne pojme imajo ti liberalni časnikarski čevljarji o veri in cerkvi ter menijo, da se „cerkev“ kar tako sošije kakor na Bizmarkovo nogo pomérjen čevljar! Tako pa se godi tistim odpadnikom, kteri Božjo naredbo sv. Cerkve Kristusove izdajo liberalnim vladam in politikarjem. Nemški katoliški škotje gredó zato rajši v ječo, kakor v tako sužnjost, v kakoršno je prišel odpadni, poprej tolikanj sloveči Döllinger s svojimi pajdaši.

Iz vsega tega pa je tudi dosti očitno, komu blapčuejo in ob enem kakošni avstrijski patrijoti so tisti, ki sanjarijo za „starokatoličanstvo“, ali pa sploh zoper Rim, papeža in katoliško Cerkev rogovilijo. Rus škili med od Rima odpadne Nemce in se peča za njih sočutje, ruski princ hoče odpadnikom celo „protektor“ biti; bode on mar merzel do tistih, ki tudi na Avstrijskem rogovilijo zoper Rim? Avstrijski politikarji pa, ako so res patrijoti, naj bi se pač varovali katoličane nadlegovati s tistim civilnim zakonom in z drugimi postavami, ki so nasprotne katoliški Cerkvi, ker s tim ne vstrežajo nikomur drugemu, razun Bizmarku in Rusu. Avstrijska moč je v vterjevanji katoličanstva, njeno

slabljenje pa v oddaljevanju od sv. Cerkve. Kdor tega ne vidi, je ali slepec, ali pa zaveden kvarivec avstrijske koristi. Brezvérci ali pa taki, ki jim je kaj drugega prej kakor vera, so slabi patrijoti, da ne rečemo, nič vredni.

Med tem pa se je neki Rus oglasil v francoskem „Monde-u“, kteri ostro graja dosedanjo rusko politiko v evropejskih prašanjih in resno zaterjuje, da ruski prid je potrebna sprava s katoličanstvom. Znamenite so besede njegove: „Odkar smo se postavili v razpor s papežem, se nam maje zemlja pod nogami in nobeden ne more povedati, kje stojimo in kam se derimo. Ako bi hotli kneza Gorčakovega samega prašati, ne vedil bi nam tega povedati. —

Dokler je Bizmark počenjal samo svetnjaško politiko, je smela Rusija z enim očesom zamizati, akoravno povodenj pruske moči za nas ni imela ravno kaj mirljivega v sebi; ali odkar si je Bizmark postavil za prvi cilj razdijati rimsko papeštvo, da bi na njegovo mesto postavil svoje lastno papeštvo (slišite, Bizmarkovi malikovavci?), je celo za Rusijo brez mere nevarniša...“ Ta ruski narodnjak daje pomisliti, ako Rusi ostanejo dalje sovražni rimskemu katoličanstvu, da kako lepo jutro se Bizmark utegne presukniti na stran Poljcev zoper Rusijo kakor varh Polonije in katoličanstva, in Poljci bi se pač v zvezi s Prusijo zoper Rusijo vzdignili...

Če je pa velikanski Rusiji tako potrebna prijaznost s papežem in katoličanstvom, bi bilo čisto odveč dokazovanje, da Avstrija ima še vse drugačne in večje potrebe s katoličani in s papežem iskati miru in prijaznosti, tiste laži-politikarje in judeževske časnike pa, ki svetujejo tlačenje Cerkve 28 milijonov podložnikov, v kozji rog vgnati, kajti oni niso „patrijoti“, ampak sovražniki avstrijske naše domovine, „patriae inimici“.

K spisu „zoper pijančevanje“.

(Konec.)

Zastran pripomočkov zoper pijančevanje in zlasti zoper žganjepijo jez ne rečem nič o navadnih pripomočkih, kar za deva začasni in večni blagor ljudstva vnete duhovne pastirje — gospóske — gostilničarje — gospodarje itd., ker skušnja kaže, da vsi navadni pripomočki le malo, prav malo zdajo; temuč hočem omeniti le posebnega, nenavadnega pripomočka, s katerim se je, kakor so skušnje učile, zoper pijančevanje sploh in zoper žganjepijo posebej največ storilo — in ta naj zdatniši pripomoček so „družbe ali bratovšine tréznosti“. Kar je meni znano, je to družbo v naši ljubljanski škofiji naj prvi vstanovil nekdanji kaplan na Dóbrovi pri Ljubljani in pozneje misijonar v srednji Afriki, ranjki gosp. Mat. Milharčič. Potem se je ta družba pričela in vpeljala v Kranjski góri (kjer se tudi zadevne podobice dobijo) in v Srednji vasi v Bohinju. Kako zdaj s to družbo stoji, mi ni znano; to pa vém, da se z resno voljo in prizadevnostjo ter z zaupanjem v Božjo pomoč po Božjem blagoslovu vse stori in vse premaga.

Ko se je omenjena družba v Bohinju vpeljala, mi je ondotni duhovni pastir in prijatelj tako le pisal (ker je od tega že veliko lét, in pisma več nimam, povém le po pomenu, ker prav po besedi povedati ne morem): „Ko sem začel ljudem od te družbe praviti, da bi jih zanjo pridobil, sem slišal toliko zopernega ugovarjanja, da sem skor vse upanje zgubil za vpeljavo te družbe. Dobra misel pa me je obšla: k Bogu se bom obrnil za pomoč, sej gre za njegovo čast in zveličanje duš!

Nató tedaj v nedeljo oznanim: Vseh šest dni tega tedna bom svete maše opravljaj v dobri namen za blagoslov Božji k vpeljavi družbe treznosti. To je ljudi tako ganilo, da so vse dni prav obilno k sv. maši hodili. In ko sem drugo nedeljo oznanil: Zdaj pa začnemo v Božjem imenu, ob ti uri začnem zapisovati, in vas povabim. In zoper vse moje upanje in pričakovanje se jih je prec o začetku več sto za pristop oglasilo. Jez pa nató le z Jezusom rečem: „Pojdi, in stori tudi ti takó!“

Postave družbe tréznosti, od našega ljubljanskega v. č. škofijstva poterjene, najdeš v omenjeni knjižici: „Žganju slovó! vojsko!“ stran 124, kjer je zastran pristopa, obljube, molitve, vsakoletnega ponovila itd. vse razloženo.

Da bi pa ta družba še obilniši vapeh in blagoslov Božji dosegla, bi bilo želeti, da bi se v bratovšino povzdignila. Da bi se pa to móгло zgoditi, bi bilo treba, da bi vsi tisti duhovni pastirji, kateri to družbo že imajo in kateri jo želé še vpeljati, v skupni prošnji do v. č. škofijstva se obrnili. V ti prošnji bi se v. č. škofijstvo prosilo, da bi se po predloženih postavah omenjena bratovšina tudi v naši škofiji vpeljala, da bi se zato ali naravnost do sv. Očeta v Rimu obrnilo, ali pa da bi se naša škofija v tej zadevi kot podružna bratovšina z že obstoječo materjo bratovšino v Breslavški škofiji zedinila in njene postave sprejela, ki so tudi v knjižici „Žganju slovó! vojsko!“ stran 129 vse razložene. Kdor pa želi v ti zadevi še bolj natančno, prav lepo in obširno podučenje imeti, naj si omisli in bere: „Handbuch der von Seiner Heiligkeit Pius IX. errichteten Mässigkeits-Bruderschaft unter dem Schutze des Festgeheimnisses Maria Lichtmess.“ Mit oberhirtlicher Genehmigung. Breslau, in Commission bei Georg Philipp Aderholz. 1853.

Le kakih 100 lét je komaj, kar se žganje za pijačo dela in rabi; toliko sto in tisuč lét so ljudje brez njega prebili, pa bolj zdravi in čverati bili in dalje živeli kot zdaj, ko jih ta strup toliko ob zdravje in življenje pripravi. Kako lepa pomoč in velika dobrota zoper pijančevanje sploh in zlasti zoper žganjepijo so družbe in bratovšine treznosti, po kateri se obljubi (toda ne pod smertnim grehom), vsih žganih pijač čisto zderžati se, druge pijače, vino, piyo itd. pa le zmerno vživati! V Ameriki, na Irskem, Šleskem in drugod, kjer koli se je taka družba vpeljala in prav vodila, se jih je s tem pripomočkom veliko tisuč spreobrnili, žganje čisto pustilo in treznega življenja poprijelo; s tem se je tisuč in tisuč duš rešilo, tisučim in tisučim zdravje okrepčalo, blagostanje ohranilo in življenje podaljšalo. Ali morebiti po Kranjskem in po Slovenskem sploh ni enaka potreba? Ali ne razsaja pijančevanje in tudi žganjepija čedalje huje med nami? Zdravje se zapravlja, premoženje se trati, družine pešajo, obožajo in zdiha jejo, življenje se krajša, duše se pogublajo — in pravi rodoljubi bi k temu molčali, in bi se ne poprijeli narzdatnišega pripomočka? Ali niso torej družbe in bratovšine treznosti tudi za nas slovenski narod živa potreba v njegov časni in večni blagor? Zatorej na noge, rodoljubi slovenski in zlasti duhovni pastirji! vekomaj vam bo narod hvaležen, ako se resno lóтите in z Bogom poprimete tega dela — in tudi večno plačilo pri Bogu vam ne bo izostalo! — Da se pa to lepo delo more vspešno dognati in s pridom voditi, je po mojem spoznanji potrebna prava véz, ktera bi nas v tem edinila in skupaj deržala, t. j. za vsako škofijo naj bi bilo škofijsko mesto središče s predstojništvom te družbe za vse farne podružnice bratovšine cele škofije, torej Ljubljana za našo kranjsko škofijo.

Ako ni te vézi, takega sedinjenja in središča za to zadevo, in le sem ter tje kak posamezen duhoven za svojo faro vpelje to družbo, bo to sicer za tisti kraj res nekoliko gotovo pomagalo, kaj prav vspešnega in zdatnega za vso škofijo pa se brez omenjenega središča ne bo doseglo; toliko več pa bo tak duhoven od mnoge strani zopervanja in zabavljanja mógel prenašati, češ, da si le on to umišlja, drugej pa na to ne ženejo in te sitnosti nimajo. Za vspešno delovanje take družbe ali bratovšine bi bilo pa še posebno dobro, ako bi od strani omenjenega predstojništva ali središnjega odbora, od škofa postavljenega ali poterjenega, vsako leto enkrat vsako posamezno družbo v škofiji ali vsako faro, v kateri je ta družba vpeljana, za to pripraven duhoven kako nedeljo ali praznik (kar naj bi se poprej oznanilo) obiskal in verno občino s posebnim govorom razveselil in za to družbo še bolj spodbudil, dobre vterdil, omahljive oserčil, na duši mertve oživil, vse k stanovitnosti vnmel. To bi v ohranjenje in obilniši vspéh imenovane družbe gotovo veliko pripomoglo. S tem sem povedal, kar v ti zadevi za dobro spoznam; — „vse pa prevdarite in presodite, in kar je dobrega, ohranite!“ Z Bogom! Zaliloški.

Ogled po Slovenskem in dopis.

Iz Ljubljane. Glasovite spreobračanja k katoliški Cerkvi na Angleškem so na noge spravile angleškega državnika Gladstona. Pisal je v tem oziru v prvo „o ritualizmu“ ter anglikanstvu šumeč sostavek; ni pa še šum potihnil, je prišla na svetlo brošura: „A political expostulation“ (Politišk razdvoj), s katero hoče Gladston skazati, da ne more katoličan pokoren biti namestniku Jezusa Kristusa, da bi ne postal neprijatelj državi. Kaže se prestrašenega od določil Vatikanskega cerkvenega zbora o pokoršini do Cerkve in papeževi nezmotljivosti in terdi, „da nihče se ne more spreobrniti k Rimu, da bi se ob enem ne odpovedal svobodi“ i. t. d. „Narod“ ni čakal, da bi se od katoliške strani pojasnila ta neslana in krivična ovaja, temuč prinesel je neko kosmato psovanje zoper „jezuite“ in „ultramonstvo“ in se je v novo opeknel, kakor navadno s svojimi fanatiškosovražnimi zabavljanji zoper Cerkev in duhovstvo.

Berž ko je učeni in preslavni vikši škof dr. Manning v roke dobil Gladstonov pamflet, je za prvi trenutek spisal in razglasil po časnikih ravno tako kratko ubrano kakor jedrnato in tehtno overjenje omenjene brošure. Odgovor Manningov od 7. novembra slovesno zaterjuje, da vatikanske določila ne za čerko in za piko niso spremenile dolžnosti, kar tiče državljansko pokoršino, in da državljanska podložnost katoličanov je tako uterjena, kakor podložnost vsih kristjanov in vsih ljudi, ki spoznajo pravno postavo, božjo ali človeško; da sicer državljanska podložnost nobenega človeka ni brez mej; da državljanska podložnost vsacega keršanskega človeka na Angleškem je omejena od Božje postave, in državljanska podložnost katoličanov ni omejena ne več in ne manj.

Koliko goreči pa so angleški katoličani, kadar je treba napadeno njih Cerkev braniti, to kaže zopet drugi odgovor na Gladstonovo brošuro, ki ga je spisal zbornik v parlamentu, katoličan J. Bowyer, in ga je veliki dnevnik „Times“ prinesel že 9. nov. Obernjen je spis naravnost do Gladstona in ga je od politiške strani tako pošteno premlatil, kakor Manning od verske strani.

Štiri leta in nekaj mescev je preteklo od Vatikanskega zbora, piše Bowyer. Med tem časom, do prete-

klega svečana, je bil Gladston prvi minister kraljestva in glava mogočne stranke. Zakaj ni takrat budil poslanke zbirnice k pozornosti na prašanja, ktere obravnava v knjižici, saboto razglašeni, o učinkih Vatikanskega zbora do zvestobe katoličanov Nj. kraljičine Visokosti? Zakaj takrat ni predlagal parlamentu nasvetov, ki bi bili pripravi, da se zaroti nevarnost, ktera ga plaši? Ves tisti čas, kar pomnimo, je bil pri miru, in sprejemal je z zadovoljnostjo prihajoče katoličane v parlamentu in po deželi. Po cerkvenem zboru je bil papež, kteri po Gladstonovi misli mora biti hvaležen laški vladi, s prestola djan: vse njegove države in vse njegove posestva so se spremenile v en dvor, eno cerkev in en vert, Cerkev in verske občine v Rimu in po vsem Laškem pa so bile preganjane in ropane. Na Nemškem je bila Cerkev podveržena terdim kaznovalnim postavam in globam (denarnemu skubenju). Povsod je v djanji neka propaganda, močna, prederzna in ob enem lisičja, ki pod prav mnogoterimi oblikami napada ne le podstáv katoliške vere, temuč sploh razodeto vero. (Vidite mlado-liberalci, komu služite?) Nikoli ni manj nevarnosti, kakor sadaj, da bi kako teokratsko ali duhovsko gospodovanje zmoglo. In lejte, to je trenutek, ki si ga je gosp. Gladstone izvolil in se mu primérno zdi deželo strašiti in na glas kričati: „Proč s papeštvom“ ter s tim ovaduje svoje katoliške sorojake ko nezvesto in nevarno ljudstvo.

Bowyer praša dalje, če bi bil pač Gladstone razglasil to nezapopadljivo obravnavo (diatribo), ako bi še bival poljuden glavár zborne večine in srečen vodnik velike stranke?

Bowyer osramotuje nadalje tiste hinavske politike, ki se občinstvu lažejo, da je papeževa nezmotljivost kdo vé kakošte spremembe naredila v politiskih ozirih. Poterjujem, pravi, z našim nadškofom, da zvestoba katoličanov, tudi ultramontanov, je cela, in njih pokoršina popolna.

Poterjujem enako, da določila cerkvenega zbora niso storile nobene spremembe v državljanski podležnosti. Zakaj, če tudi papež sam nezmotljivost skazuje „ex-cathedra“ (s prestola), ali pa papež v cerkvenem zboru, njena bistvenost in njena daljnost ste čisto ravno tisti. Nezmotljivost je navezana na verske (dogmatske) določila, ki odločujejo to, kar Cerkev veruje v verskih prašanjih in v nravi, in ne steza se na politiske in cerkvene čine. Tako se nauk o pokoršini, ki plaši gosp. Gladstona, steza samo na Cerkevno disciplino in vlado. *Quae ad disciplinam et regimen pertinent.* V tem oziru je določilo koncilsko prav za prav in celoma pojasnilo stare postave, ki je zmiraj in vedno v Cerkví.

Konečno odrekuje to, da bi se njegov patrijotizem in njegova postavina zvestoba kaj ločila od drugih podležnikov in zavrača podtikanje, da bi bil kaki zunanji oblasti podložen.

Kdor noče nalaš gluh in slep biti, mu bode menda to pojasnilo zadosti, in ne bode ko nevreden skutnik „tancal“ za novošegnimi judi in ne šantal za frajmararskimi mračnjaki.

V Gorici. 15. nov. Ker Vaša ljubljanska bratovščina vednega čiščenja tako lepo napreduje, da šteje že blizo 30 tisoč udov, bo morda Vašim bralcem všeč, ako zvedó, da tudi naša sestríca od dne do dne bolj raste in se razširja. Ker je po novejšem določilu s koncem novembra nabira udov, pošiljatev vpisovalnih pol in doneskov kakor tudi dotičnih prošenj sklenjena, imel je 10. t. m. odbor pod predsedništvom vodnika bratovščine gosp. župnika J. Kumar-ja svojo sejo, ktere se je razun odbornikov vdeležilo tudi več odličnih gospéj in gospodičin, posebno takih, ki z zdelovanjem cerkvenih oblačil

bratovščini koristijo. Gosp. predsednik je z jako primernim govorom, ktereга Vam tu priložim*), sejo pričel. Iz tajnikovega sporočila posnamem sledeče čertice: 8. junija bila je v glavnem zapisniku zadnja številka 3375, danes (10. nov.) je 3545, in zdaj je že nad 3600 število udov naraslo. Vodstvo je vaim duhovnom po nadškofovem dovoljenji razposlalo posebna vabila in vidi se, da ne zastoj; posebno iz slovenskega oddelka škofije dohaja veliko novih udov. Denarstveni stan bratovščine je jako ugoden. Dohodkov od 8. junija do sedaj je 618 gl. in 61 sold., štroškov pa posebno za tiskovine 116 gl. 57 sold. Sklenilo se je, da se naravnost v Vidmu pri izvrstnem tkalcu naroči svilnato blago vsih barv, da bo bratovščina, kolikor bo naj več mogoče, delala v cerkvenem duhu in da se zdelovanje že zdaj prične. Tudi zastran službe Božje se je nekoliko določilo. Sklenilo se je tudi, naj se za bratovsko službo Božjo napravi lastna obleka, in s posebnim veseljem se je na znanje vzelo naznanilo visokorodne grofinje M. Coronini, da ste se dve knjezinji ponudile lastnoročno to delo zveršiti. Iz tega se že lahko posname, da tudi naša bratovščina lepo napreduje.

Danes Vam tudi zapišem žalostne novice, da je umerl fajmošter Červ v pokoju, in da je pred nekterimi dnevi blizo Kormina neka zlobna roka mašnika A. Marcolini a umorila. Sploh so morije, poboji in tatvine pri nas tako navadne, da ni nič posebnega, vsaki dan kaj enakega slišati. To se pa ne godi samo na deželi, temveč v mestu so tatovi tako prederzni, da se je čuditi, kako je mogoče, da jih mestna straža nikdar ne zasači. — Na nemški dekliški šoli je postala ravnateljica gospodičina Ana Reinisch, dunajčanka, ki slovi kot izvrstna učiteljica, pa tudi kot verna katoličanka. Bog daj, da bi ta šola ne odgojevala deklic samo v posvetnih vednostih, ampak, da bi tudi njih serca blažila.

Iz Jeruzalema imamo naznanilo, da 28. oktobra o poldne so v Betlehemu v cerkvi pri „Mlečni votlini“ našli ženo stražnico tega svetišča in mater 4 otrok umorjeno in neusmiljeno razmesarjeno, z izkopanimi očmi. Na klic 2 dečkov, ki sta hudodelstvo vidila, so jo našli mrtvo na vertu zraven cerkve in nož zraven nje ležati. Oprosten zamurec, ki je že 12 lét v Betlehemu služil, je storil to strašno hudodelstvo, da jo je oropal peneza, ki ga je reva po ondotni šegi na glavi nosila. (To svetišče je nekoliko zunaj mesta, toraj se je hudodelstvo lažej utegnilo zgoditi.) Že njeni predredi so imeli službo stražništva pri „Mlečni duplini“. Betlehemci so prosili turške vojake v Betlehemu, da naj morivca iščejo, kteri pa so se jim smejali in se niso za to zmenili. Za to nemarnost so bili 28. okt. na povelje jeruzalemskega pašata očitno tepeni. Morivca niso našli. —

Zdaj imamo prvi deževni čas z bliskanjem in germenjem, pravi dalje naznanilo od 5. nov. Veliko Evropejcev umira za kužno merzlico. Veliko dni ni bilo nič oglja in ne korenin na prodaj, ker je velika mrtvija med „felahi“ (kmetiškimi ljudstvom).

Ob Jeruzalemu se delajo nove ceste. — Vstav P. Ratisbona kaj veselo napreduje; prav dobro se godi dečkom, oblečeni so lepo, kakor francoski mornarji.

Ne norčujte z Božjimi rečmi.

Okoli tridesetega leta je živel v Rabu star gospod, ki je prav pridno hodil v cerkev, in zraven tega, akoravno že zelo okoren, na palico opert, tudi „Kalvarijo“ (križev pot) redovno obiskoval.

*) Serčna hvala za vse. Govor pride prih. Vr.

O tem pobožnem gospodu pripoveduje neka verstnica, da je bil v mladosti lahkomišljen deček. K vojakom pridši se ni spreobrnil, velikoveč bilo je v tem oziru z njim vedno huje, celo Boga je tajil. Bil je v Rabu konjiški stotnik in serčen prijatelj mladega častnika pri tistem polku. Njegov prijatelj je stanoval blizu mesta na deželi; nedavno sta se še z vero šalila. Kmalo potem, ko se stotnik še domišljevali ni mogel o bolezni svojega prijatelja, se mu ta prikaže, ko je stotnik ravno pri mizi sedel zamišljen v nečimerno branje, ter mu pravi: „Brat! jaz sem zgubljen.“ Na to je prikazen precej zginila.

Kakor bi bil okamnel, ga zadenejo te besede, pa berž dá konja osedlati ter se v dir spusti proti svojemu prijatelju, kterega je bil pa že dobil merliča, in začuden je zaslišal, da je bil ravno tisto minuto dušo izdihnil, ko je on vidil prikazen.

Nasledek te čudne prikazni je bil, da se je konjiški stotnik kmalo potem službi odpovedal, se podal v zasebno življenje, in po opravljeni spovedi od celega življenja je začel pobožno živeti. Po milosti Božji poterjen, je do konca bogoljubno živel in v visoki starosti srečne smerti umrl.

Razgled po svetu.

Švicarsko. Dandanašnji je svet napolnjen z raznimi „švindeln“; — to ti je borzni in denarni „švindeln“, šolski in učenjaški „švindeln“, liberalni „švindeln“ i. t. d. Eden ne naj manjših je bahaški „švindeln“, na katerem terpi tudi uvoliberalna Švica. Naznanilo iz Berna na Švicarskem 9. nov. pravi, da švicarski zvezni shod se zdaj peča z velikim delom: iz male Švice narediti evropsko veliko vojaško moč. Kakor pa so liberalci povsod polni nasprotja, ker nobene terdne podlage nimajo, tako so švicarski časnikarji hvalisali rop dežel in vse zedinovanja Italijanov, Nemcev itd., niso pa pomislili, da tudi Švica ima razne narodnosti, ki bi jim utegnile začeti kake zedinovanske misli po glavah brodit, ali pa kakemu tujemu velikanu misel se sprožiti, da svoje k svojcem kliče. Še le zdaj so se zbrinili, da naj manjši velemoč krog njih šteje 21 milijonov duš, liberalna, napredstva pijana Švica pa le 2½ mil., torej: k orožju! na vojaške vaje! zdaljšajte vojaško službo! povišajte vojne stroške! oborožujte se! Kdor ni teh misel, je sovražnik švicarske države!

Liberalizem méni domovino vterditi z vojaškimi napravami; ne pomisli pa, da ravno on — liberalizem — je švicarski narod s svojim trinoštvom zoper katoličane do kože in mozga v razpor spravil, njih domoljubno čutilo neusmiljeno užalil in vso deželo nesrečno in nezadovoljno storil. Naj viši, naj priserčniši zadeve posameznega človeka, kateri ni bedak, in celih ljudstev brez ugovora je vera: „le verski narod je tudi patrijotički narod“, pravi dalje omenjeno naznanilo. Koliko butaro si ravno v tem oziru sedanji politikarji in mnogi vladni možje po raznih deželah na vest nakladajo, ni treba pojasnovati.

Liberalizem je spremenil švicarske „prisežne družnike v razporne družnike“ (Eidgenossen in Zwistgenossen) in v „svobodni Švici“ je verska in vestna svoboda poteptana in poterta. „Kjer večna manjšina samovoljno zatira in terpinči — tam jenja pomen republike in prične se zvérska država, in tako bode skorej v tako imenovani svobodni Švici, kjer to uro v sto srenjah zvestim katoličanom cerkve zaklepajo in duhovne preganjajo.“ Tako pa pride Švica čedalje bolj ob svojo nekdanjo slavo in spoštovanje, ker „zgodovinska resnica

je, da že prva „reformacija“ (poprotestančevanje) je Švico v oziru na zunanost oslabila, in namerjana druga „reformacija“ nas bo naj močnejšim naših sosedov v roke dala“, pravi omenjeni vir.

Za to ima velik pomen, kar se pripoveduje v pogovoru med Bizmarkom in švicarskim poslancem v Berlinu. Prašal je namreč poslanec Bizmarka, če bode pri kaki novi evropski vojski Nemčija priznala Švici njeno nobenostranstvo; Bizmark pa je boje odgovoril: „toliko, kolikor bode Švica sama zmožna svoje nobenostranstvo braniti“. Na to so švicarski liberalci pričeli misliti, kako bi se na smert in življenje oborožili. Obnovili naj bi raji nekdanje poštenje in pravice do vsih, privošili svebodo katoličanom, to bi jim več pomagalo, in brez tega je vse pehanje zastoj. — Novico o pogovoru z Bizmarkom tajé naznanila iz Švice.

Drobne novice. V Dublinu se delajo velike priprave za obhajanje stoletnice slavnega O'Connell-a, ki je v angleškem zboru tolikanj delal za samovpravnost in versko prostost na Irskem. — Tudi v zveznih ameriškanskih državah so imeli volitve. V starašinstvu (senatu ali gosposki zbornici) imajo republikani 40, demokrati pa 25 zastopnikov, 1 sedež je še prazen. V zbornici poslancev je 111 republikancev in 181 demokratov. Vediti je, da republikanci so zdaj vladna stranka. — Razpor med Kino in Japonskim je poravnán. Kina plača pol milijona Japonu in se zaveže izprazniti otok Formozo. — „Tavžentkrat svoboda“ (to se pravi: sužnja) Italija dobí med drugim tudi davek na fotografije, ki bode znašal 5 do 50 soldov po velikosti podobe. — Lahj, ki so imeli zdaj nove volitve v državni zbor, so si izvolili tudi starega fanatikarja Garibalda in pripravili so mu kaj lepo stanovanje v Rimu. Bil se je že boje vzdignil s svojega Kozjeka in je imel priti v Rim; vlada pa se ga je zbala in je skerbela, da ni prišel. — Laški novi pogani v Rimu išejo blezo svojih tovaršev nekdanjih poganov, njih trinogov in malikov, zakaj ne le v Koloseju, ampak tudi pri Pantheonu, zdaj cerkvi vsih svetnikov, grebejo, berskajo in kopljejo. — Nekdo iz Ormuškega je te dni v liberalnem listu ondotno štajersko okolico v oziru tatvine, ropov, razbijanja glav itd. primerjal z bakonjsko okolico na Madjarskem. Naj postavimo, da enaka se godi po Laškem, odkar smejo liberalci Boga in vero gerčiti, in tudi bolje nikjer ne bo, dokler se zopet Bogu ne bo dajalo, kar je Božjega. — V Berlinu je tisti „usmiljeni“ Bizmark zopet dal zapreti svojega nekdanjega zvestega pomagača v zvijačah zoper Pija IX, namreč Arnima. Znano je, da po položnih 100,000 tolarjih za poročstvo je bil Arnim na prosto djan. Arnim je pri vstopu policajev v omedlevico padel, torej ga niso mogli v ječo peljati, imeli so ga pod ostro stražo v njegovem stanovanju. Ne mara mu bode vender Bizmark s terpinčenjem ne zadnje življenje upihnil! — Govorí se nekaj časa, da ima nekaj ministrov odstopiti. Nam katoličanom ni nič mar za to, ako za njimi ne nastopijo Rimu in Cerkvi vdani ministri. — Na Laškem, kakor se zmiraj bolj kaže, Viktor-Emanuelovi veličavi čedalje glasneje klenka. Če bolj rudečkarje zapirajo, več se jih prikazuje; v Florencu so z glavarjem rudečkarjev, Fr. Nattu-om vred, zasačili njih zapisnik, dopise, pečate; čez 60 oseb pride pred sodnijo. Z Emanuelovim prestolom pa se pojde solit tudi hvalisana „edina Italija“, zakaj z drugimi gotovo Bizmark bode med razdjanje laško se vmés vtaknil in za veliko Nemčijo gledal kaj „malega“ profitirati, kakor je že na Avstrijskem, Francoskem, in kakor zdaj skuša na Španskem in drugod. — „Unità“ 13. t. m. piše, da pri sedanjih laških volitvah so levičarji dobili katic 12 novih sedežev v prvem glasovanju, in v drugem si jih upajo še veliko

pridobiti, namreč 15. listop., ter je imel ta dan biti življenje ali pa smert za Minghettovo ministerstvo. — Bismarck je ukazal na Pruskem neko vravnavo za černo vojsko (Landsturm); nekaj takega pa obetajo tudi predlagati v novo-laškem zboru. Kako to? Ali ne mara Bismarkova roka tudi v Rim sega, kakor v Madrid? — V Parizu na univerzi so medicinski gojenci rožiči vsacega rogovilstva, ki izhaja iz vseučiliša. To pa ničudo, ker je zmiraj dosti taci profesorjev, ki mladino pitajo in napajajo z zoperkeršanskimi in rudečkarskimi mislimi. Kakor so pred kaj časom ropotali in brum delali boljšemu profesorju Doineau-u, tako tudi undan poštemu prof. Chauffard-u, ki je izvoljen za velikega nadzornika viših nauk. Dopisnik v „Uniti“, to naznana vaje, je omenil, kako potrebno bi bilo katoličanom napraviti si svoje lastne viši šole, da bi namreč čedni starši imeli vsaj kako pribežališe za pošteno odgojo svojih sinov. Kjer ni discipline, tam je pekel, ne pa šola. —

Listek za raznotero robo in blago.

Iz Ljubljane. Bratovšina ss. Cirila in Metoda v prid naših razkolnih bratov hoče nekako zastajati. To ni prav. Sadaj je ravno najbolj potreba za nje moliti, ko se tudi politične prašanja ozirajo na Jug. Podobno imamo dosti, kdor jih potrebuje. Poživljajmo poprejšno gorečnost!

— V torek, 17. t. m., je umerl narodnjak dr. Jožef Orel, star 77 lét, previden s ss. zakramenti. Bog mu daj večni mir.

Družba sv. Mohora je zopet prav podučnih in koristnih bukev dala skor zastoj svojim udom. Res, vredno je, da vsak Slovenec, ki zna brati, ta goldinarček dá za toliko dobrega blaga. Le silno veliko število udov stori mogoče toliko bukev za tako malo ceno dajati. Imela je družba 24,061 udov iz 11 več ali manj slovenskih škofij (goriške, kerške, lavantinske, ljubljanske, teržaško-koperske, sekovske, senjske, poreške, zagrebske, somboteljske, videmske), in še 11 udov iz raznih družih škofij. Tako, skor čudovito, se leto na leto razširja družba, odkar je stopila pod brambo sv. Cerkve ter dela z njenim blagoslovom. Vseh dohodkov je imela družba 25.902 gl., vseh stroškov pa 25,868; ter ostane gotovine 34 gl. Za leto 1875 se bodo družbine knjige tiskale v 27—28,000 iztisih, namreč naslednje: 1. Molitvene bukve, za brate in sestre mohorske družbe. (Spisuje kanonik g. Kosar.) 2. Življenje in smert Kristusova — dalje. 3. Umni kmetovalec. 4. Občna zgodovina — dalje. 5. Setev in žetev; povest. 6. Koledar. — Nabira družnikov se sklene z zadnjim svečanom 1875. Poverjenik za Ljubljano je čast. g. Jož. Jerič, v g. Ničman-ovi hiši na star. tergu.

Visokozasluženi misijonar gosp. Frančišk Pirc stopijo dansi, 20. listop., svoj rojstni dan, v devetdeseto leto svojega življenja. To v znanje njihovim prijateljem in spoštovavcem. (Stanovanje: Senklavška duhovska hiša.)

V Komnu na Goriškem je 15. t. m. obhajal visoko častiti gospod dekan in častni kanonik Andrej Kocman, 85letni starček, drugo zlato mašo svojega 60letnega mašništva. Duhovni cele dekanije, vradniki in drugi veljavni možje so mu po slovesni maši srečo voščili in pri službi Božji je bila velika cerkev napolnjena s pobožnim ljudstvom. Bog ohrani gosp. zlatomašnika!

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji: Na novo so postavljeni čč. gg.: Jožef Golob v Štanjel, — Janez Gerbec v Kaprivo, — Andrej Pečenko v Bilje, — Anton Batagelj v Renče, — Martin Chiarutin za kateheta k nunam. — Leonard Sion, do sedaj kaplan v Gradu, pride za vikarja v stolno cerkev. — Jožef Pavletič iz Štanjela za kaplana v Solkan. — Anton Donda, kaplan v Terzi, je dobil to faro. — V. č. g. Janez Flap, doktor bogoslovja in špiritval v centralnem bogoslovskem semenišči, je imenovan za suplenta za cerkveno zgodovino in cerkveno pravo. Skušnja iz cerkvene zgodovine je odložena na 14. jan. pismeno in 15. jan. 1875 ustmeno; iz cerkvenega prava na 4. febr. pismeno. — Na novo so sprejeti v bogoslovsko semenišče sledeči gospodje: V prvo leto za gor. nadškofijo: Janez Feltrin, Jak. Fon, Abelard Quaglia, Janez Vuga, Jožef Primšar. V drugo leto za gor. nadškofijo: Anton Globočnik, France Sedej. — Za teržaško škofijo: V prvo leto: France Crevato, Janez Stephan. V drugo leto: Janez Buttignoni. Za Poreško škofijo v prvo leto: France Rocco. Za Kreško (Veljansko) škofijo v prvo leto: Mat. Trinajstič. Bogoslovcev v vseh 4 letih je 43, zraven še 8 zunanjih, ki obiskujejo šolo, in sicer 3 frančiškani, 2 kapucina, 2 usmiljena brata in 1 kandidat bogoslovja. — Č. g. Ant. Pipan, kaplan na Libušini, gre za vikarja na novo ustanovljeni vikarijat na Kamnem. Na njegovo mesto pride novomašnik gosp. Jan. Slokar. Č. g. Peter Utili gre iz št. Petra na Soči za kaplana v Grado. Č. g. Dom. Costantini na njegovo mesto. — Umerla sta čč. gg.: Janez Červ, fajmošter Rihemberški, zdaj v pokoju in A. Markolini, mašnik v pokoju. R. I. P.

V Teržaški škofiji: Čč. gg. naslednji so tako-le predstavljani: Juri Rastelli za duh. pom. k sv. Mariji Večji (Jezuiti); Juri Pitacco za kancelista v škof. pisarnico, ne za duh. pom. v Mile, kakor je bilo zadnjič rečeno; Nikol. Burlin v Mile za duh. pom.; Dominik Vidalli v Grisinjano za duh. pom.; Janez Delise, novoposv., v Isolo za duh. pom.; France Gnezda gre zavoljo bolehnosti začasno v pokoj; Janez Legat za kateheta na višjo c. kr. realko; Mihael Fleischer, novoposv., za kateheta k nunam Benediktinaricam; Andrej Hrovat za duh. pom. v Operto (Cortole); Janez Pošega za duh. pom. v Buzet (Pinguente); Alojz Brozović za oskerbnika farnega v sv. Ivanac.

Dobrotni darovi.

Za Dolence s točo poškodovane: Iz Slapa po gosp. Koderju 3 gl.

Za sv. Očeta: Neimen. iz Štajerskega 2 gl. — R. Vidmar 1 gl. sr.

Za afrikanski misijon: M. Gerjol 1 gld. po gosp. Rozmanu. — Od sv. Katarine pri Top. 5 gl. — Gosp. Jak. Vindišar 2 gl. — Zigman L. 1 gl.; Merhar P. 1 gl. po g. Rozmanu. — Iz Cerkelj 1 gl. po g. fajm. — Iz neimenovane roke 1 gld. — Iz spodnje Idrije po g. M. Lavrenčiču 3 gl. — Iz Vodice po g. fajm. 4 gl.

Za misijon v Bosni (mil. škofa Vujčiča): Neim. iz Štajerskega 18 gl. — Fara Dovje 4 gl. 25 kr.

Za sv. Detinstvo: Neimenovan iz Štaj. 5 gl.

Za Bosno: Po g. K. Klinarji 1 gl. — G. L. G. 10 gl.

Za družbo sv. Leopolda: Iz Cerkelj 2 gl. po g. fajm.

Za varhe Božjega groba: Po g. K. Klinarji 1 gld.